

Nejčastější omyly a mýty o dětech z dětských domovů

1.V dětských domovech žijí většinou sirotci

Oboustranných sirotků je v dětských domovech jako šafránu. Naprostá většina dětí dokonce udržuje, i když často velmi sporadický, kontakt se svými biologickými rodiči, kteří však nejsou schopni či ochotni se o dítě starat. Dětem se v biologických rodinách nedostává řádné výchovy, v naprosté většině případů vládne v těchto rodinách naprostá anarchie, nikdo nemá žádné povinnosti, pro děti neexistují žádné běžné vzorce chování. Rodiče dětem nejsou schopni zajistit potřebné materiální zázemí, ani duševní podporu. V některých případech rodiče dokonce své děti týrají či zneužívají. V případě, že roli rodičů neplnících svoje rodičovské povinnosti nemůže zastoupit širší rodina a nenabízí se možnost náhradní rodinné péče, pak přichází ke slovu nařízení ústavní péče. Naprostá většina dětí žijících v dětských domovech byla z biologických rodin soudně odebrána.

2.Dětské domovy jsou zařízení internátního typu, kde děti žijí ve společných prostorách s minimem soukromí

V ČR máme dětské domovy rodinného typu. Co to znamená v praxi? Děti jsou rozděleny do rodinných skupin, tzv. „rodinek“. Každá rodinka může být maximálně osmičlenná. V rodince jsou děti obou pohlaví a různého věku, důraz se klade na zachování sourozeneckých skupin. Každá rodinka má v rámci dětského domova a často dokonce mimo areál dětského domova svoji samostatnou bytovou jednotku, která obvykle sestává ze tří dětských pokojů, pokoje tet (středů) společného obývacího pokoje, kuchyně s jídelnou a sociálního zařízení. Jedná se prakticky o byt 4-5+1. Každá rodinka má své kmenové tety a strejdy, které se o děti starají. Rodinka je většinou co do obslužnosti samostatná jednotka, která si hospodář s přiděleným rozpočtem. V rámci rodinky si děti samy či s pomocí tet perou prádlo a v menší či větší míře zajišťují stravování. Některé rodinky obývají standardní byty integrované v běžné zástavbě. V těchto případech se chod rodinné skupiny po praktické stránce příliš neliší od chodu vícečlenné rodiny s tím rozdílem, že roli rodiče(ů) supluje stálí vychovatelé.

3. Děti v dětských domovech nevědí, jak vypadá neoloupaná brambora a bochník chleba

Toto je asi nejzažitéjší mýtus vůbec. Děti ve všech dětských domovech se alespoň částečně podílejí na nákupech a vaření v rámci svých rodinných skupin. Někde si na rodinkách vaří jen o víkendech, někde každý večer, v některých dětských domovech byly dokonce společné jídelny zcela zrušeny. Naprostá většina dětí je zapojena do společných nákupů. Problém nastává u dětských domovů v menších městech, kde díky nedostatku konkurence jsou většinou ceny v místních obchodech vyšší než ve velkých městech. V těchto případech domovy často řeší z finančních důvodů nákupy hromadně v městských supermarketech či velkoobchodech.

4. V dětských domovech žije většina Romů

Ani tato domněnka se nezakládá na pravdě. Percentuelní podíl romské populace je řádově do 30%. Samozřejmě se liší podle regionu, ale děti majoritního etnika jednoznačně převažují.

5. Děti v dětských domovech jsou chudáci, kteří s vděkem přijmou cokoli

Úroveň jednotlivých dětských domovů se liší, ale obecně lze říci, že po materiální stránce děti v dětských domovech nestrádají. Dětské pokoje sdílejí většinou 2, maximálně 3 děti, není výjimkou, že starší děti, zejména studenti mají svůj vlastní pokoj. Většina dětí je slušně a poměrně moderně oblečena, což neznámá, že mají oblečení podle poslední módy. Většinu věcí dostávají děti

přiděleno bez možnosti vlastního výběru, ale to se také velice liší domov od domova. Svoji roli pochopitelně hraje lokace dětského domova a s tím spojená jeho atraktivita pro sponzory. Obecně se dá říci, že úroveň v dětských domovech je srovnatelná a často dokonce vyšší než v běžných rodinách. Rozhodně v dětských domovech nečekají na staré, často roztrhané oblečení a špinavé či rozbité hračky, které lidé často do domovů vozí v domněnání, že děti alespoň takto potěší.

6. Děti v dětských domovech jsou rozmazlení „fracci“, kteří vlastně nic nepotřebují

Přesto, že je materiální vybavení většiny domovů na velice slušné úrovni, neznamená to, že děti nic nepotřebují. Průběžně je jim pořízováno oblečení, hračky a ostatní vybava podle aktuálních potřeb, ale málokdy si mohou vybrat, co opravdu samy chtějí. Často slyšíme podobná tvrzení jako: „Potkali jsme děti z děčáku a všechny měly teplákové soupravy „Adidas“, těm nic nechybí“. Nenechte se mýlit! Pokud děti mají značkové oblečení, většinou to znamená, že se nějaký sponzor rozhodl konkrétní dětský domov obdarovat. Často ovšem děti nafasují sice značkovou věc, ale takovou, o kterou třeba vůbec nestály, v barvě která se jim nelíbí a mnohdy v jiné velikosti, než by optimálně potřebovaly. Vše vždy není tak, jak to může vypadat.

Bylo by velice hloupé, dětem, které musí své dětství trávit v dětských domovech, závidět dobrou životní úroveň a materiální vybavení. Většina dětí by určitě dala přednost tomu, vyrůstat se svými rodiči, kteří by se o ně starali a měli je

rádi. Toto není cesta, kterou si samy vybraly a nemají ani žádnou možnost svoji situaci ovlivnit.

Naopak vysoká životní úroveň, na kterou jsou z většiny dětských domovů zvyklé, jim v budoucnu může život pěkně zkomplikovat, protože po osamostatnění nejsou schopny takovéto úrovně vlastními silami dosáhnout.

7. Největší radost dětem v dětských domovech udělají „plyšáci“

Plyšové hračky, tzv. „plyšáci“, jsou strašákem všech dětských domovů. Většina domovů má tolik plyšových hraček, že by je mohla prodávat. Věková hranice dětí přicházejících do dětských domovů se stále zvyšuje, takže se nesmíte divit, že když přivezete do domova, kde je nejmladšímu dítěti 14 let dva pytle plyšáků, nikdo váš altruismus náležitě neocení.

Dobrá rada: Chcete-li někomu účinně pomoci, není lepší cesta, než se ho zeptat, co opravdu potřebuje.

Nevyžádaná pomoc většinou přinese velké zklamání oběma stranám. Potřebným nepomůže a dárce bude zklamán, protože se mu nedostane náležitého ocenění jeho pomoci.

8. O děti v dětských domovech se starají pouze ženy

Je pravda, že muži jsou obecně v „pedagogickém světě“ nedostatkové zboží. V každém dětském domově ale pár strýčků najdeme. V poměrně velkém počtu domovů jsou muži i na pozici ředitele. Známe dokonce domovy, kde mají „strejdu“ na každé rodince. Možná při percentuelním srovnání, kolik dětí vyrůstá v běžných rodinách pouze s matkou, nebude ten rozdíl mužského zastoupení ve výchově tak alarmující. To samozřejmě neznamená, že muži obecně nechybí, ať už v dětských domovech, tak v rodinách. Pro všechny děti je vhodné mít možnost pozorovat a rozlišovat vzorce ženského i mužského chování.

9. Děti žijí v dětských domovech od narození až do dospělosti

Takových dětí je v dětských domovech naprosté minimum. Velké procento dětí z kojeneckých ústavů se daří umisťovat zpět do svých biologických rodin či do rodin pěstounů. Věková hranice dětí,

přicházejících do dětských domovů rok od roku stoupá. Průměrná doba pobytu dítěte v dětském domově jsou 4 roky!

Překvapí vás, že některé děti přicházejí do dětského domova na vlastní žádost. Obvykle se jedná o děti starší, které si uvědomují, že se o ně jejich rodiče nedokážou náležitě postarat, zajistit jim základní životní potřeby, natož podmínky ke studiu. Takové děti se pak samy obrátí na sociální pracovnice a zažádají si o umístění do dětského domova, protože si uvědomují, že tam jim toto zázemí bude poskytnuto a budou moci dostudovat.

10. Děti v dětských domovech čekající plačící u plotu, až si pro ně někdo přijde

Spolupracujeme již s 28 dětskými domovy ve všech krajích České republiky a plačící děti u plotu jsme zatím neviděli ani v jednom z nich. O děti je ze strany tet a strýčků většinou dobře postaráno, což neznámá, že děti psychicky nestrádají. Většina z nich touží po životě v rodinách, ale ve valné většině se svými biologickými rodiči, kteří se ale o ně náležitě nestarají a jejichž prostřednictvím se dětem dostává opakovaného zklamání a odmítání. Děti si bohužel často své rodiče idealizují, což je forma přirozené obrany organismu. Je pro ně „jednodušší“ hledat omluvy a různá zdůvodnění situace, než si připustit, že je vlastní rodiče vlastně nechtějí. Starší děti většinou vůbec netouží po trvalém začlenění do náhradní rodiny. Nechtějí opouštět prostředí, na které jsou již zvyklé, nechtějí přijít o své kamarády a v neposlední řadě mají obavu, že tím své biologické rodiče zraní.

Obecně se dá říci, že se dětem v dětských domovech rozhodně vede lépe, než v nefunkčních rodinách, z nichž byly na základě podnětu sociálních pracovníků a rozhodnutím soudu odebrány.

11. Dětské domovy se budou zavírat

Paradoxně toto tvrzení dětem žijícím v dětských domovech škodí nejvíce. Když se někdo dozví z médií zprávu o tom, že se budou dětské domovy zavírat, logicky dospěje k závěru, že nemá cenu dětem v domovech pomáhat. V současné době nemáme jinou alternativu, co dětem, které nemohou vyrůstat ve svých biologických rodinách, nabídnout. Stále není dostatek zájemců o pěstounskou péči. Procento dětí navrácených z pěstounských rodin je velmi vysoké. Není divu. Při debatách o pěstounské péči je potřeba rozlišovat věk dítěte, což se bohužel neděje. Lidem se většinou vybaví ono malé, roztomilé, uplakané děťátko, toužící po mámině náruči. Málokdo si představí 15ti-letého pubertáka, který kouří a je psychicky deprivován situací, do které se ne vlastní vinou dostal. Ale takových dětí je v dětských domovech většina. Stát se pěstounem není vůbec jednoduché a každý, kdo o tom uvažuje, by si měl velice dobře zvážit všechna pro a proti a snažit se zjistit si o dané problematice co nejvíce informací. Ani ty ho však neochrání před možným překvapením, zklamáním a rozčarováním. Tím ale vůbec nechceme odrazovat od pěstounství, naopak. Jen je potřeba udělat vše pro to, aby závažné životní rozhodnutí stát se pěstounem dítěti, které už má za sebou tolikrát takové množství negativních

zkušeností, že by porazily i silné, dospělé jedince, bylo opravdu přínosem pro obě strany.

Proč prostě nepřiznat, že mohou vedle sebe existovat obě varianty – dětské domovy i pěstounská péče, aniž by zastánci té či oné formy péče o děti, které nemohou vyrůstat ve vlastních rodinách, tvořili dva zneprátené tábory.